

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Anden Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 53. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1836_518A_2-txt-shoot-idm2900.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Under disse Omstændigheder var det da ganske i sin Orden, at *Østen* og *Vesten* fik hver sin Keiser, og *Østen* i *Byzants* eller *Konstantinopel* en ny geistlig, verdslig og videnskabelig Middel-Punkt, hvor *Græsk* aldeles som Bog-Sprog fortrængte *Latin*, og det var jo Betingelsen for, at *Vesten* kunde overlades *Barbarerne*, uden at dog den gamle Dannelsen og den Græske Literatur derved gik forloren. Os kan det derfor være ligegyldigt, hvad der bevægede *Constantin* til at vælge *Byzants* istedenfor *Nikomedien* til den ny Hoved-Stad, eller bevægede *Theodos* til at dele Riget ordenlig mellem sine Sønner (395), saa *Arcadius* fik hele *Østen*, og *Honorius* hele *Vesten*, thi Følgen blev den samme, og istedenfor at gaae i Rette med den døde Keiser som en Roms Forræder, glæde vi os ved, der dog nu engang kunde blive en god Ende paa Roms Tyranni, da *Østen* og *Vesten* var blevet sig deres Uforenelighed bevidst. At dette nu ogsaa virkelig, uden al Skyld hos *Theodos* og hans Sønner, netop skedte i deres Dage, see vi klarlig ved i Skolen eller Literaturen at betragte de to *Bisper*, som under *Arcad* og *Honor* ret egenlig *deelte* Rigets Beundring: *Antiochenseren* ⁵⁴*Chrysostomus* og *Afrikaneren Augustin*, *Hin* det store Lys i *Østen* og *Denne* i *Vesten*. Begge rage de op over deres Sidemænd og over deres Eftermænd giennem hele Middel-Alderen, som Bjerge over Dale, og Begges efterladte Skrifter er i Skole-Historien uforgiængelige Mindes-Mærker om det høiere Sving og den dybere Grundighed, Christendommen alt i den gamle Verden gav Hedningers Tanke-Gang; men *Chrysostomus*, i hvem *Østens* Professor-Stamme holder sin egen pyntelige Lov-Tale og Lig-Prædiken, er aabenbar strax færdig, da Følelsen opløser sig i Betragtninger, og Materien taber sig i Formen; *Augustin*, i hvem *Vestens* Biske-Sjæl først kommer til Besindelse, er derimod i fuld Giæring, og føler sig bestandig draget til to modsatte Sider: Spidsfindighedens bundløse Afgrund og det umaalelige Hjerter-Dyb. Hvor Man beklapper *Chrysostomus*, vil Man altsaa nøies med at balsamere Rom i Vie-Vand paa Græsk, men hvor Man føler sig grebet af *Augustin*, der stræber aabenbar et nyt christnet Grækenland at skyde sig op giennem Roms Ruiner, og da vi veed, det lykkedes, kan de store Hindringer, det mødte, men seierrig overvandt, aldrig ængste, men vel oplyse og fornøie os.